

והנה משה עם שבעים הזקנים ביחד הם הבי"ד של ע"א, וכשתצרף את הקב"ה אתם כמו שכתוב (תהלים פב, א) "אלהים נצב בעדת אל" הרי לך מספר של ע"ב.

וכן שבעים האומות הן חוץ מעם ישראל, הרי לך שבעים ואחת אומות והקב"ה שהוא המלך על כולם הרי לך חשבון של ע"ב.

שבעים האומות הם בבל ורומי מחריבי בית המקדש הראשון והשני, שאינם אומות חשובות, כמו שכתוב (ישעי' כג, יג) הן ארץ כשדים זה העם לא היה, זה קאי על מלכות בבל מחריבי ביהמ"ק ראשון, וכתוב (עובדי' א, ב) קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד, ואמרינן בגמ' (ע"ז י ע"א) שאין להם לא כתב ולא לשון, וזה קאי על מלכות רומי מחריבי ביהמ"ק שני, ועיי"ש.

מספר הזקנים

וכמו כן שבעים הלשונות הן של השבעים האומות חוץ מלשון הקודש, וכפי מה שנתבאר לעיל במאמר שני גם לשון ארמי אינו נכלל בחשבון, נמצא שכמו שהיה משה האמצעי בין הקב"ה לישראל (ע' זקנים), ובדומה לו הוא הלשון הארמי שהוא האמצעי בין לשון הקודש שהוא לשונו של הקב"ה ויסוד כל הלשונות כמוש"כ בזוהר (רעיא מהימנא דף כ ע"א) "ויסוד איהי לשון הקודש", וכל השבעים לשונות נסתעפו מלשון הקודש דרך לשון ארמי.

משנה זבחים (פ"א מ"ג) "אמר שמעון בן עזאי, מקבל אני מפי שבעים ושנים זקן ביום שהושיבו רבי אלעזר בן עזריה בישיבה".

וגם השבעים הזקנים במדבר נבחרו מתוך ע"ב זקנים, כדאיתא בגמ' סנהדרין (יז ע"א) "שבשעה שאמר לו הקב"ה למשה 'אספה לי שבעים איש מזקני ישראל' וכו', מה עשה בירר ששה ששה והביא שבעים ושנים פיתקין, על שבעים כתב זקן ושנים הניח חלק".

ומתנהגים ברצון הבורא ית', אשר ממנו מקבלים אצילות הע' מלאכים הסובבים כסא כבודו, ^{אח"ת 1234567} אז ישראל מיוחדים בה' ית' ויתעלה, ואין כל אומה ולשון יכולין לשלוט בהם לפי שהם עליונים על כל מלכי האדמה ^{אוצר החכמה} ואומותיהם, כמו שהקב"ה ית' עם ע' שמותיו עליונים על כל צבא המרום במרום" ע"כ.

ולמה הדבר דומה - לאילן של שבעים ענפים שהוא כנגד השבעים לשונות (וכן השבעים זקנים), ושורשו שהוא יסוד כל האילן כנגד לשון הקודש (וכן הקב"ה), והאילן שמחזיק את הענפים הוא האמצעי להעביר את השרף ואת כל חיות של השורשים אל שבעים הענפים, כנגד לשון ארמי שהוא האמצעי ומעביר בין לשה"ק לשבעים הלשונות (וכן משה ששכינה מדברת מתוך גרונו שהוא המעביר והאמצעי בין הקב"ה לזקנים).

וכעין זה מובא ביאורו של ר' מאיר ב"ר שלמה אבוסאולה על הרמב"ן ^{אח"ת 1234567} וז"ל: וכתב הרב ז"ל (הרמב"ן) בדרשה שלו כוונתו בזה הענין, כי אמר כי האומות ע' וישראל גוי אחד בארץ ע"א, ואדון יחיד על כלם ע"ב, וכן הסנהדרין ע' והנשיא על גביהן ושכינה עמהם ע"ב, וכן שבעים זקנים ומשה עם השכינה ע"ב, וכן למעלה ע' שרים [ומיכאל השר של ישראל] ושכינה שהוא אדון יחיד על כלן עב, וכן שם המפורש ע"ב, עכ"ל.

ובספר מאירת עינים (לר' יצחק דמן עכו) כ' וז"ל: "שבעים שרים העליונים היוצאים ונאצלים מהקו האמצעי וכו', ^{אוצר החכמה} כי הם שמותיו ממש, ודוגמתם בישראל ע' סנהדרין ועליהם המקבלים שפע ממנו, כע' זקנים בימי משה המקבלים אצילות ממנו, כי בהיות בישראל ע' סנהדרים והנשיא עליהם

